

دانش آموز کوچک، داور بزرگ

بای صحبت معصومه جهانبانی، مدیر مدرسه راهنمایی عفاف، منطقه یک تهران

● خانم جهانبانی ممکن است به فعالیت‌های مهمی که طی چند سال اخیر در این مدرسه صورت گرفته است اشاره کنید؟

○ ابتدا مایلم خلاصه‌ای از تاریخچه مدرسه‌مان را خدمت‌تان عرض کنم. من به‌عنوان مدیر، این مدرسه را با ۲۶ درصد قبولی در شهریور ۱۳۷۰ تحویل گرفتم. در همان سال، بدون این‌که تغییری در کادر و دانش‌آموزان خود داشته باشیم، درصد قبولی را به ۹۰ درصد در خرداد ماه افزایش دادیم. در سال بعد، یعنی سال ۷۱، با ۱۰۰ درصد قبولی روبه‌رو شدیم و از آن پس مدرسه ما به‌عنوان مدرسه نمونه مردمی در منطقه مطرح شد. البته باید در نظر بگیرید که این‌گونه مدارس از شرایط ویژه‌ای برخوردارند. برخلاف مدارس غیر دولتی، این مدارس حق انتخاب دانش‌آموز و کادر خود را ندارند. ولی با وجود این، بچه‌ها موفق عمل می‌کنند؛ زیرا فضایی که آنان در آن قرار می‌گیرند، فضای رقابتی خوبی است. آن‌ها با یکدیگر و هم‌چنین با دبیران خود تعامل خوبی دارند. ضمن این‌که درصد مشارکت‌پذیری معلمان‌مان نیز بالاست. در این‌جا به کارهای تحقیقاتی و پژوهشی توجه خاصی می‌شود. خوشبختانه دانش‌آموزان ما به انجام این تحقیقات علاقه‌مند هستند. امسال در بین ۱۸۰ کار ارائه شده به جشنواره خوارزمی منطقه یک، مدرسه ما مقام اول را کسب کرد. از سال ۸۰، مدرسه ما نیز در تولید محتوا فعالیت می‌کند. به‌عنوان مثال دانش‌آموزان ما خودشان سیدی‌های آموزشی تولید می‌کنند. باید توجه داشت که با این امکانات کم و محدود دولتی،

همه ما دوست داریم که فرزندانمان در مدارس خوب و نمونه تحصیل کنند. اما مدرسه خوب چه ویژگی‌هایی دارد؟ به اعتقاد خانم معصومه جهانبانی، مدیر مدرسه راهنمایی نمونه مردمی عفاف، مدرسه‌ای خوب و موفق است که شرایط لازم برای رشد استعدادها و دانش‌آموزان را فراهم کند. او می‌گوید: دانش‌آموزان خود بهترین قضاوت‌کننده و داور هستند.

خانم جهانبانی دارای ۲۹ سال سابقه کار در آموزش و پرورش است که گفت‌وگوی ما را با ایشان در ادامه می‌خوانید.

بچه‌های ما توانسته‌اند به چنین جایگاهی دست یابند.

● شما به‌عنوان مدیر مدرسه، چه زمینه‌هایی را فراهم کرده‌اید تا دانش‌آموزان تان به انجام فعالیت‌های پژوهشی علاقه‌مند شوند؟

○ مدرسه هیچ وقت برای من، به‌عنوان محل کار مطرح نبوده است؛ چون به نظرم مدرسه یعنی محل زندگی و لازم است این مفهوم را به بچه‌ها القا کرد. من همیشه سعی کرده‌ام که در همه حال همراه بچه‌هایم باشم. به‌عنوان مثال، در مراسم صبحگاه حضور دائمی دارم و در عرض ۲۹ سال خدمت، علاوه بر مدیریت، به تدریس هم پرداخته‌ام تا از این طریق بتوانم ارتباط تنگاتنگ خود را با دانش‌آموزان حفظ کنم.

به‌طور خلاصه بگویم، احترام متقابل بین کارکنان، دانش‌آموزان و اولیای آنان به ما کمک کرده که این مثلث تمام اضلاعش به یک اندازه مهم باشد. به همین دلیل، مدرسه ما توانسته از لحاظ اجتماعی، معنوی و علمی رشد قابل توجهی داشته باشد.

● به نظر شما چه اقداماتی باید صورت پذیرد تا این فعالیت‌ها و انگیزه‌ها هم‌چنان ادامه داشته باشند؟

○ پیشنهاد می‌کنم وقتی بچه‌ها از دوره راهنمایی به دبیرستان وارد می‌شوند، همکاران ما در دبیرستان با تشکیل گروه‌های مختلف، استعداد آنان را شناسایی کنند؛ مثلاً با ارائه فرم نظرسنجی در اوایل سال تحصیلی به دانش‌آموزان، از آنان بخواهند تا زمینه‌های مورد علاقه خود را برای فعالیت در مدرسه مشخص بکنند. حمایت و پشتیبانی از کارهای تحقیقاتی بچه‌ها، باعث می‌شود که آنان احساس

کنند حتی کوچک‌ترین کارشان نیز دیده می‌شود و سعی می‌کنند تا کارهای بهتری ارائه بدهند. احترام متقابل و باور داشتن به توانایی آنان نه در مرحله حرف بلکه در مرحله عمل، باعث پیشرفت و رشد مدرسه می‌شود؛ به عنوان مثال، اکنون چهار سال است که مدرسه ما در جشنواره رهیافتگان در مسیر دانایی، تندیس بلورین برای IT و تولید محتوا دریافت می‌کند. از طرفی مهم‌تر از همه، برگزاری نشست‌های دانش‌آموزی است. در این جلسات، حرف‌های بچه‌ها شنیده می‌شود. به نظر من دانش‌آموزان بهترین داوران دنیا هستند؛ اگرچه حق داوری ندارند و خیلی خوب جریانات و اتفاقات را از بیرون تجزیه و تحلیل می‌کنند. با این همه، برای حل مشکلات نیز می‌توانیم از بچه‌ها راه کار بخواهیم. گاه بسیاری از راه‌کارهای ارائه شده توسط دانش‌آموزان ما، حتی باعث شده که ما رفتارمان را تغییر بدهیم و بهترشان کنیم. به نظر من یادگیری یعنی این که در رفتار بچه‌ها و حتی رفتار خود تغییر ایجاد کنیم. اگر این تغییرات در مسیر رشد و پیشرفت قرار بگیرد، باعث موفقیت هر مدرسه‌ای می‌شود.

● در آخر چه نکاتی را لازم می‌دانید که مدیران سایر مدارس به آن توجه کنند.

○ فکر می‌کنم یک مدیر باید از تباط

عاطفی، منطقی و اصولی با دانش‌آموزان خود برقرار کند. همیشه با دبیران، دانش‌آموزان و اولیای آنان در ارتباط باشد. مدیر به هیچ وجه نباید از بچه‌ها دوری کند و حال آن که متأسفانه این فاصله در مقطع دبیرستان دیده می‌شود. ارزش‌گذاری به دانش‌آموزان با برگزاری جشن‌های دانش‌آموزی، زمینه تشویق و افزایش انگیزه در بین آنان را فراهم می‌کند. دعوت از بچه‌ها برای همکاری در کارهای مدرسه، مسئولیت‌پذیری آن‌ها را بالا می‌برد.